

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Toddobaatan iyo Toddobaadkii Sabdeeda iyo Siddeedaad

Muujintii Libaaxa: Laga soo bilaabo Panium ilaa Shaabadaynta Ugu Dambaysa

Jeff Pippenger
2024-04-17

Marka Ciise furfuro runta nebinnimo, waxaa lagu matalaa sidii Libaaxa qabiilka Yahuudah, oo Kaysariya Filibbi, Libaaxii qabiilka Yahuudah wuxuu bilaabay inuu furfuro “in uu Yerusaaalem tago, oo uu waxyaalo badan ka silco waayeellada iyo wadaaddada sare iyo culimmada, oo la dilo, oo maalinta saddexaad mar kale la sara kiciyo.” Runahaasu waxay la jaanqaadaan farriintii uu furfuray bilowgii wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afartan iyo afarta kun, dabadeedna mar kale dhammaadka isla muddadaas. Runahaasu waxay la jaanqaadaan farriinta lagu matalay aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel.

Markuu runtaas u furo boqolka iyo afartan iyo afarta kun, wuxuu ku sameeyaa habka xariiqba xariiq, waayo halkaas ayaa laga helaa “furayaasha” boqortooyada Ilaah. Runahaas waa in la cunaa, maxaa yeelay iyagu waa furayaasha boqortooyada Ilaah, boqortooyada Ilaahna waa inay ku jirtaa dadkiisa.

Markii Farrisiintii wax ka weyddiiyeen goorta boqortooyada Ilaah iman doonto, ayuu u jawaabay oo ku yidhi, Boqortooyada Ilaah kuma timaaddo muuqasho la fiirsado; mana la odhan doono, Waa tan halkan! ama, Waa tan halkaas! waayo, bal eega, boqortooyada Ilaah waa idinku dhex jirtaa. Luukos 17:20, 21.

Jinniyadu way rumaystaan, welibana way gariiraan, waayo kuma filna in si fudud loo rumaysto “runta.” Waa inay qayb kaa noqotaa sida cuntada jirka ee la cuno ay qayb uga noqoto jirka. Taariikhda aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu furaa runnada la xidhiidha sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, runnaahasina waxay shaabadda ku reebaan foodhaha bikradaha xigmadda leh, ka hor qalalaasaha soo socda. Libaaxa qabiilka Yahuudah si buuxda ayuu u yiqiin markhaatifurka Matayos cutubka lix iyo tobnaad, booqashadiisii Kaysariya Filibosna waxay la jaanqaadday markhaatifurka Daanyeel ee Panium, wuxuuna ogaa in hooska iskutallaabta ee isaga iyo xertiisu ay hoos taagnaayeen Kaysariya Filibos uu u taagnaa hooska sharciga Axadda ee imanaya ee taariikhda dadkiisa maalmaha ugu dambeeya.

Waqtigaas dabadeed Ciise wuxuu bilaabay inuu xertiisii tuso in ay waajib ku tahay inuu Yerusaaalem tago, oo uu waxyaalo badan ku xanuunsado odayaasha, wadaaddada sare, iyo culimmada xagga sharciga, oo la dilo, oo maalinta saddexaad haddana la soo sara kiciyo. Markaasaa Butros gees ula baxay oo bilaabay inuu canaanto, isagoo leh, Sayidow, taasu yaanay kugu dhicin; taasu sinaba kuuma ay gaadhi doonto. Laakiin isagu wuu jeestay oo Butros ku yidhi, Gadaashayda ka noqo, Shayddaanow; waxaad ii tahay wax i turunturoodiya, waayo, ma ka fekertid waxyaalaha Ilaah, laakiinse waxaad ka fekertaa waxyaalaha dadka.

Markaasaa Ciise xertiisii ku yidhi, Haddii nin doonayo inuu iga daba yimaado, nafsaddiisa ha dafiro, iskutallaabtiisana ha qaato, oo ha i raaco. Waayo, ku alla kii doonaya inuu naftiisa badbaadiyo, waa lumin doonaa; laakiin ku alla kii naftiisa u lumiya aawaday, waa heli doonaa. Waayo, nin maxaa u faa'iido ah haddii uu dunida oo dhan helo, naftiisase waayo? Ama nin muxuu ku beddelan karaa naftiisa? Waayo, Wiilka Aadanahu wuxuu ku iman doonaa ammaanta Aabbihiis isaga iyo malaa'igtiisa; markaasna nin walba wuxuu u abaalmarin doonaa sidii shuqulladiisu ahaayeen. Runtii waxaan idinku leeyahay, Waxaa halkan taagan qaar aan dhimasho dhadhamin doonin ilaa ay arkaan Wiilka Aadanaha oo boqortooyadiisa ku imanaya. Matayos 16:21–28.

Tan ugu horraysa, sidaas daraaddeedna ku salaysan qaanuunka xusitaanka ugu horreeya, waxa ugu muhiimsan ee Ciise xertiisii uga sheegay silicii iskutallaabta waxay ahayd in ay iyagu qaadaan iskutallaabtooda, haddii ay doortaan inay isaga raacaan. Walaasha White si cad bay u sheegaysaa in iskutallaabtu sidoo kale tahay harqoodka. Harqoodka iyo iskutallaabtu waa astaamo muujinaya doonista shakhsiga ah ee aadanaha, wax walbana waxay ku tiirsan yihiin isticmaalka saxda ah ee doonista. Awoodda kor u haysa macbudka Ilaah waa Wanka la gowracay oo lagu sudhay “tiir.” Wanka la gowraco wuxuu u taagan yahay iskutallaabta lagu qodbay dabecadda hoose ee jidhka, “tiirka” hilibka dhintayna lagu sudho waa doonista. Masiixu wuxuu bixiyey tusaalihiiisii sida loo guulaysto, isaga oo had iyo goor doonistiisa ku haynaya hoos-imaanshaha doonista Aabbihiis, oo markuu hawshaas dhammaystiray, ayuu la fadhiistay Aabbihiis carshiga. Astaanta guushu waa Wanka la gowracay ee tiirka lagu sudhay. Xaqiiqooyinkan oo dhammu waxay si toos ah ula xidhiidhaan kuwa loo matalay Butros.

Kii reer Filadelfiya, oo uu teendhada Exeter metelo, waxaa lagu yidhi:

Kan guulaysta ayaan ka dhigi doonaa tiir macbudka Ilaahayga ku jira, mana uu bixi doono mar dambe; oo korkiisa ayaan ku qori doonaa magaca Ilaahayga, iyo magaca magaalada Ilaahayga, taas oo ah Yerusaleemta cusub, oo samada ka soo degaysa xagga Ilaahayga; oo waxaan korkiisa ku qori doonaa magacayga cusub. Kii dhego leh, ha maqlo waxa Ruuxu ku leeyahay kiniisadaha. Muujintii 3:12, 13.

Kii guulaysta siduu Masiixu u guulaystay wuxuu heli doonaa magac cusub, sidii Simoon Barjoonaah loo siiyey, oo waxay noqon doonaan tiir macbudka Ilaah ku jira, sida Masiixu u yahay Wanka la gowracay oo lagu sudhay tiir macbudka Ilaah ku yaal. Markay u guulaystaan siduu Masiixu u guulaystay, waxay kaloo ku fadhiisan doonaan carshiga meelaha jannada ku jira, sidii Masiixu u fadhiistay.

La'odikiya, oo uu matalayo teendhada Watertown, ayaa lagu sheegay:

Bal eega, waxaan taaganahay albaabka oo garaacayaa; haddii nin codkayga maqlo oo albaabka furo, waan u soo geli doonaa isaga, oo waan la cashayn doonaa isaga, isna wuu ila cashayn doonaa. Kii guulaysta waxaan siin doonaa inuu ila fadhiisto carshigayga, sidaan aniguna u guulaystay oo aan ula fadhiistay Aabbahay carshigiisa. Kii dhego leh ha maqlo waxa Ruuxu ku leeyahay kiniisadaha. Muujintii 3:20–22.

Runta ugu horraysa ee Ciise u sheegay xertii markii uu bilaabay inuu daaha ka rogo xanuunnada iskutallaabta waxay ahayd runta ah in dadku ay tahay inay ka adkaadaan si qumman sidii uu isagu u bixiyey tusaale ka adkaansho. Dadku waa inay jidhka iskutallaabta ku qodbaan iyaga oo la socda damacyadiisa iyo xamaasaddiisa. Marka tan la sameeyo, waxaa lagu fadhiisin doonaa meelaha jannada.

Xataaheennii dhexdeeda innagoo ku dhintayba, ayuu inala nooleeyey Masiixa; (nimco ayaad ku badbaaddeen) oo innaguna wada inala sara kiciyey, oo wada innagu fadhiisiiyey meelaha jannada ee ku jira Masiixa Ciise. Efesos 2:5, 6.

Kadib markuu soo bandhigay runta iskutallaabta, marka loo eego mas'uuliyadda qofeed, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu ku daray run kale oo ka hadlaysa maalmaha ugu dambeeya.

Waayo, maxaa nin u taraya hadduu dunida oo dhan kasbado, naftiisana waayo? Mise nin muxuu bixin doonaa beddelka naftiisa? Waayo, Wiilka Aadanahu wuxuu ku iman doonaa ammaanta Aabbihiis isagoo ay malaa'igihiiis la socdaan; markaasna nin kasta wuxuu ugu abaalgudi doonaa sida ay shuqulladiisu yihiin. Runtii waxaan idinku leeyahay, qaar ka mid ah kuwa halkan taagan ma dhadhamin doonaan dhimashada ilaa ay arkaan Wiilka Aadanaha oo ku imanaya boqortooyadiisa. Matayos 16:26–28.

Markii farriintii Qaylada Saqda Dhexe uu shaabbadda ka furo Libaaxa qabiilka Yahuudah muddada gunaanadka ah ee shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, waxaa jiri lahaa qaar aan dhiman. Markaas ayuu si gaar ah ula hadlay boqol iyo afartan iyo afarta kun, oo ah dadkiisa maalmaha ugu dambeeya ee aan dhadhamin dhimashada. Sidaas daraaddeed, lix maalmood ka dib booqashadiisii Qaysariya Filibos, Libaaxa qabiilka Yahuudah wuxuu shaabbadda ka furay run loo qorsheeyey inay xoojiso xertiisa dhibaataada soo socota ee iskutallaabta aawadeed, hase yeeshee si ka sii muhiimsan waxay ka hadlaysay sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

Lix maalmood dabadeed Ciise wuxuu kaxaystay Butros, Yacquub, iyo Yooxanaa oo ah walaalkiis, oo wuxuu geeyey buur dheer meel keli ah. Markaasaa hortooda lagu beddelay muuqaal ahaan; wejigiisuna wuxuu u iftiimay sida qorraxda, dharkiisuna wuxuu u caddaaday sida iftiinka. Oo bal eeg, waxaa u muuqday Muuse iyo Eliyaas oo la hadlaya isaga. Markaasaa Butros u jawaabay, oo Ciise ku yidhi, Rabbiyow, waa noo wanaagsan tahay inaan halkan joogno; haddaad doonaysid, aan halkan ka samayno saddex teendho: mid adiga kuu ah, mid Muuse, iyo mid Eliyaas. Intuu weli hadlayay, bal eeg, daruur dhalaalaysa ayaa hadhkeedii ku dabooshay; oo bal eeg, cod baa daruurta ka yeedhay, isagoo leh, Kanu waa Wiilkayga aan jeclahay, kan aan ku faraxsanahay; isaga maqla. Goortii xertii taas maqleen, wejigooda ayay ku dhaceen, aad bayna u cabsadeen. Markaasaa Ciise u yimid oo taabtay, kuna yidhi, Kaca, hana cabsanina. Oo markay indhahooda kor u qaadeen, cidna ma ay arkin Ciise mooyaane. Oo markay buurta ka soo degayeen, Ciise ayaa ku amray, isagoo leh, Aragtidan qofna ha u sheegin ilaa Wiilka Aadanahu kuwii dhintay ka soo sara kaco. Markaasaa xertiisii weyddiiyeen, iyagoo leh, Haddaba culimmadu maxay u yidhaahdaan Eliyaas waa inuu marka hore yimaado? Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi, Eliyaas runtii marka hore wuu imanayaa, oo wax walbana wuu soo celin doonaa. Laakiin waxaan idinku leeyahay, Eliyaas waa yimid mar hore, mana ay garan isaga, laakiinse wixii ay doonayeen oo dhan way ku sameeyeen isaga. Sidaas oo kale

Wiilka Aadanahuna wuu ka xanuunsan doonaa gacantooda. Markaasaa xertii garteen inuu kala hadlayay Yooxanaa Baabtiisaha. Matayos 17:1–13.

Marinkan Qabiilka Yahuudah ayaa tuducan ku furfuraya runta shaabaddaynaysa boqol iyo afar iyo afartan kun wax yar ka hor xidhitaanka nimcada, waayo “wakhtigu waa dhow yahay.” Markii hore wuxuu aqoonsiiyey silica iskutallaabta, oo waayo-aragnimadaasna wuxuu u soo bandhigay sida farqiga qeexaya ee u dhexeeya hal dabaqad oo diidi doonta inay doonistooda adeegsadaan si ay jidhka u qodbaan, iyo dabaqad raaci doonta tusaalaha Masiixa. Dabadeedna wuxuu hortooda ku soo bandhigay inay matalayeen jiilkii ugu dambeeyey ee taariikhda dunida, marka ay jiri doonaan dad noolaan doona laga bilaabo wakhtigii furfuristu dhacday 11-ka Sebtembar, 2001, ilaa soo laabashadiisa.

Markaasuu Wuxuu soo bandhigay muujin ku saabsan jiritaankiisii ammaansanaa, oo waxaa la jiray Muuse iyo Eliiyaah. Farriinta shaabadaynta ee la furay waa Muujintii Ciise Masiix, taas oo lala xidhiidhiyey Muuse iyo Eliiyaah, farriintaasna waxay billowday in la furo bishii Luulyo 2023, markii labada markhaati ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, kuwaas oo ah Muuse iyo Eliiyaah, lagu adkeeyey, sadar ka sarreeya sadar, inay yihiin astaamaha matalayey shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun. Markii saddexdii xer ay arkeen muujinta oo ay maqleen codka Ilaah, “waxay wejigooda ugu dhaceen, aad bayna u cabsadeen. Markaasaa Ciise u yimid oo taabtay, oo ku yidhi, Kaca, hana cabsanina.”

Araggii ay saddexdii xerti arkeen waxay ka dhigan tahay aragti ku saabsan ammaanta Masiixa ee maalmaha ugu dambeeya, sidaas darteedna waa isla araggii uu Daanyeel ku arkay cutubka tobnaad.

Anigoo Daanyeel keliya ayaa arkay muujintii; waayo, nimankii ila joogay ma ay arkin muujintii; laakiinse gariir weyn ayaa ku dhacay, sidaas daraaddeed way carareen si ay isu qariyaan. Sidaas daraaddeed anigaa keliya la iga tegey, oo waxaan arkay muujintan weyn, mana jirin xoog igu hadhay; waayo, quruxdaydii igu jirtay waxay igu rogmatay hallig, mana aanan haysan xoog. Habase yeeshee waxaan maqlay codkii erayadiisa; oo markaan maqlay codkii erayadiisa, markaas waxaan wejigayga ugu dhacay hurdo culus, wejigayguna wuxuu u jeeday xagga dhulka. Oo bal eeg, gacan ayaa i taabatay, taas oo igu taagtay jilbahayga iyo calaacalaha gacmahayga. Oo wuxuu igu yidhi, Daanyeelow, nin aad loo jecel yahayow, erayada aan kugula hadlayo garo, oo istaag si qumman; waayo, hadda adigaan kuu soo diray. Oo markuu eraygan ila hadlay, ayaan gariiraya istaagay. Markaasuu igu yidhi, Ha baqin, Daanyeelow; waayo, tan iyo maalintii ugu horraysay ee aad qalbigaaga u jeedisay inaad wax garato, oo aad naftaada ku hoosaysiiso Ilaahaaga hortiisa, erayadaadii waa la maqlay, aniguna waxaan u imid erayadaada aawadood. Daanyeel 10:7–12.

Aragtida beddeliddii muuqaalka ee ku jirta Matayos cutubka toddoba iyo tobnaad, waa aragtida muraayad-eggga ee Daanyeel cutubka tobnaad, taas oo dhacda marka lafihii qalalay ee dhintay ee Yexesqeel la soo sara kiciyo. Aragtidaas, iyo farriinta la socota, waxay muujinaysaa laba nooc oo caabudayaal ah, mid ku jira teendhada Exeter, kan kalena ku jira teendhada Watertown, taas oo ah shirka kuwa jeesjeesa ee Yeremyaah, iyo sunagogga Shayddaanka ee Yooxanaa. Sida ay ahayd saamaynta aragtida ee markhaatifurka Daanyeel, sidaas oo kale “goortay xertiisii maqleen,

wejigoodii bay ku dhaceen, aad bayna u cabsadeen. Markaasaa Ciise u yimid oo taabtay, oo ku yidhi, Kaca, hana cabsanina.” Aragtidu waxay ahayd mid la maqlayo oo la arkayo labadaba labada xaaladoodba, waxayna dhalisay cabsi, labada tusaaleba. “Taabasho” ayaa loo baahday si xoojin loogu helo labada markhaatifurba.

Araggii beddelaa waxay caddayn u ahayd, waxyaabo kale ka sokow, in Erayga Ilaah marnaba fashilmin; waayo cutubka lix iyo tobnaad ee Matayos, aayadda ugu dambaysa, Ciise wuxuu sheegay in, “Waxaa halkan taagan qaar aan geeri dhadhamin doonin ilaa ay arkaan Wiilka Aadanaha oo boqortooyadiisa ku imanaya.” Beddeliddaasu waxay ahayd tusaale muujinaya imaatinka “Wiilka Aadanaha” ee boqortooyadiisa.

“Muuse oo saarnaa buurtii isbeddelka wuxuu markhaati u ahaa guushii Masiix ee dembiga iyo dhimashada. Wuxuu matalayay kuwa qabriga ka soo bixi doona sarakicidda kuwa xaqa ah. Eliyaah, oo samada loo qaaday isagoo aan dhimasho arag, wuxuu matalayay kuwa dhulka ku noolaan doona imaatinka labaad ee Masiixa, oo ‘la beddeli doono, daqiiqad gudaheed, ilbidhiqsi yar gudaheed, markii buunka ugu dambeeya la yeedho;’ marka ‘kan dhimanayaa waa inuu gashado dhimasho-la’aan,’ oo ‘kan qudhmaana waa inuu gashado aan qudhmin.’ 1 Korintos 15:51–53. Ciise waxaa lagu huwin jiray nuurka samada, sida uu u muuqan doono marka uu yimaado ‘markii labaad isagoo aan dembi lahayn xagga badbaadada.’ Waayo, wuxuu ku iman doonaa ‘ammaanta Aabbihiis isaga iyo malaa’igaha quduuska ah.’ Cibraaniyada 9:28; Markos 8:38. Ballanqaadkii Badbaadiyaha ee xertii hadda waa rumoobay. Buurta dusheeda boqortooyada mustaqbalka ee ammaanta ayaa si kooban loogu muujiyey,—Masiix oo ah Boqorka, Muuse oo ah wakiilka quduusiinta la sara kiciyey, iyo Eliyaah oo ah wakiilka kuwa la beddelay.” *The Desire of Ages*, 421.

Runta shaabadayntu waxa ku jirta aqoonsi sheegaya in boqol iyo afar iyo afartan kun ay yihiin kuwa lagu metelo Muujintii cutubka toddobaad, kuwa aan dhiman, oo lagu matalo Eliyaas; iyo in dadkii badnaa ee faraha badnaa ee Muujintii cutubka toddobaad ay yihiin kuwa lagu matalo Muuse, kuwa dhinta. Kooxda kowaad waxaa loogu yeedhaa codka kowaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, kooxda kalena waxaa loogu yeedhaa codka labaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad.

Taabashada dabadeed, Ciise wuxuu xertiisii siiyey amar dheeraad ah markuu yidhi, “Riyada qofna ha u sheegin, ilaa Wiilka Aadanahu kuwii dhintay ka soo sara kaco.” Riyadii isbeddelka, taas oo ah riyada muraayadda, iyo riyadii Ishacyaah ee cutubka lixaad, iyo riyadii Bawlos intuu ku jiray samada saddexaad, iyo riyadii Xisqii’eel ee giraangiraha ku dhex jira giraangiraha, waxaa shaabadeeyey Libaaxa qabiilka Yahuudah ilaa ka dib sarakiciddii Masiixa.

Sarakicidda Masiixu waxay ka dhigan tahay sarakicidda labadii markhaati ee Masiixa la jiray isla aragtidaas, waxaana la rabay in iyagana la sara kiciyo bisha Luulyo ee 2023. Markaas farriinta shaabadaynta waa laga furi lahaa labadii markhaati ee Muujintii kow iyo tobnaad iyo labada kooxood ee aaminka ah, waxaana lagu meelayn lahaa macnaha aragtida muraayadda ee ammaanta Masiixa dhammaadka dunida.

Farriinta shaabadaynta waxaa kaloo lagu meelayn doonaa macnaha guud ee saddexda aayadood ee ugu horreeya ee Muujintii cutubka koowaad, halkaas oo silsiladda isgaarsiinta, oo metelaysa isu-geynta ilaahnimada iyo aadaminnimada, lagu soo bandhigay habka tallaabo-tallaabada ah ee sida farriinta shaabadaynta loo hordhigo kuwa musharraxiinta u ah inay ka mid noqdaan boqol iyo afartan iyo afar kunka.

Habka tallaabo-tallaabada ahu wuxuu ka yimid Aabbaha, kuna socday Wiilka, malaa'igta Jibriil, Yooxanaa, iyo kiniisadaha. Ka yimid Aabbaha Ilaahnimada leh, kuna socday Wiilka Ilaahnimada iyo aadaminnimada leh, una gudbay makhluuq aan dhicin (Jibriil), dabadeed makhluuq dhacay (Yooxanaa), ilaa kiniisadaha ku jira Aasiya (adduunka). Shantaas tallaabo si gaar ah ayaa loo aqoonsaday marka ugu horraysa ee la xuso Muujintii Ciise Masiix, oo in la diido hal tallaabo waa in dhammaantood la diido.

Iyagoo waafaqsan muujintaas ayay xertii markaas Ciise weyddiiyeen, “Haddaba maxay culimadu u yidhaahdaan in Eliyaas khasab ku tahay inuu marka hore yimaado?” Ciise ayaa u jawaabay oo ku yidhi, “Runtii Eliyaas marka hore wuu iman doonaa, oo wax walbana wuu soo celin doonaa. Laakiin waxaan idinku leeyahay, Eliyaas mar hore ayuu yimid, mana ay aqoonsan isaga, balse waxay ku sameeyeen wixii ay doonayeen oo dhan. Sidaas oo kale ayaa Wiilka Aadanuhuna uga silci doonaa iyaga.” Markaasaa xertii garatay inuu kala hadlayay Yooxanaa Baabtiisaha.

Dooroka nebinnimo ee Yooxanaa Baabtiisaha iyo Yooxanaa Muujiyaha waa qayb ka mid ah farriinta shaabadaynta, oo kuwii ku jiray teendhada Watertown ee doortay inay iska indhatiraan farriintii Samuel Snow, waxay matalaan kuwa aan doonayn inay qiraan in Rabbigu doorto ragga uu isagu doorto. Codkii la doortay sannadkii 1989, oo markii ugu horraysay daabacay farriintiisa laba boqol iyo labaatan sannadood ka dib 1776, sannadkii 1996, oo ahaa waardiyihii gartay in hooggii saddexaad yimid Sebtembar 11, 2001, oo soo bandhigay farriintii dembiga lahayd ee Luulyo 18, 2020, waa qayb ka mid ah farriinta shaabadaynta, doorkiisuna waxaa matala Yooxanaa Baabtiisaha.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Waxaan arkay koox si wanaagsan loo ilaaliyey oo adkayd, aan haba yaraatee taageero siinayn kuwa raba inay gilgishaan rumaysadka la aasaasay ee jidhka. Ilaah wuxuu ku eegay oggolaansho. Waxaa la i tusay saddex tallaabo—farriimaha malaa'igta kowaad, labaad, iyo saddexaad. Malaa'igtii i wehlinaysay waxay tidhi, ‘Waxaa hoog u sugnaan doona kii ka dhaqaajiya xannib ama ka kiciya biin ka mid ah farriimahan. Fahamka saxda ah ee farriimahan waa arrin nololeed ahaan aad u muhiim ah. Masiirka nafuhu wuxuu ku xiran yahay sida loo aqbalo.’ Mar kale ayaa la i soo mariyey farriimahan, waxaana arkay sida qaaliga ah ee dadka Ilaah ugu iibsadeen waayo-aragnimadooda. Waxaa lagu helay silica badan iyo halgan adag. Ilaah ayaa tallaabo tallaabo u hoggaamiyey, ilaa uu ka taagay meel adag oo aan la dhaqaajin karin. Waxaan arkay dad u soo dhowaaday meeshii taagnayd oo baadhay aasaaska. Qaar ayaa farxad ku dul istaagay isla markiiba. Qaar kalena waxay bilaabeen inay ceeb ka raadiyaan aasaaska. Waxay jeclaayeen in wax laga hagaajiyo, markaasay meeshu ka sii kaamilnaan lahayd, dadkuna aad uga sii farxad badnaan lahaayeen. Qaar ayaa ka degay meeshii taagnayd si ay u baadhaan, waxayna ku dhawaaqeen in si qaldan loo dhigay. Laakiin waxaan arkay in ku

dhowaad dhammaantood si adag ugu taagnaayeen meeshii taagnayd, oo ay ku waaninayeen kuwii ka degay inay joojiyaan cabashadooda; waayo Ilaah ayaa ahaa Dhisaha Sare, iyaguna waxay la dagaallamayeen Isaga. Waxay dib u xuseen shaqadii yaabka lahayd ee Ilaah, taasoo ku hoggaamisay meeshii adag, waxayna iyagoo midoobay indhahooda kor ugu qaadeen samada oo cod weyn Ilaah ku ammaaneen. Tani waxay saamaysay qaar ka mid ah kuwii cabanayey oo ka tegey meeshii taagnayd, oo iyaguna iyagoo muuqaal is-hoosaysiin leh haddana mar kale ku dul istaagay.”

“Waxaa dib laygu tusay ku dhawaaqidii imaatinkii koowaad ee Masiixa. Yooxanaa waxaa lagu soo diray ruuxa iyo xoogga Eliyaah si uu jidka ugu diyaariyo Ciise. Kuwii diiday markhaatifurka Yooxanaa kama ay faa’iidaysan waxbariddii Ciise. Ka soo horjeedkoodii farriintii sii sheegaysay imaatinkiisa ayaa dhigay meel aanay si sahal ah ugu aqbali karin caddaynta ugu xoogga badan ee ah inuu isagu ahaa Masiixa. Shayddaan wuxuu ku hoggaamiyey kuwii diiday farriintii Yooxanaa inay weli sii fogaadaan, oo ay diidaan oo iskutallaabta ku qodbaan Masiixa. Markay sidaas yeeleen, waxay isa soo geliyeen meel aanay ku heli karin barakada maalintii Bentakostiga, taas oo bari lahayd jidka gala meesha quduuska ah ee samada. Jeexiddii xijaabkii macbudku waxay muujisay in allabaryadii iyo qaynuunnadii Yuhuudda aan mar dambe la aqbali doonin. Allabarigii weynaa waa la bixiyey, waana la aqbalay, oo Ruuxa Quduuska ah ee soo degay maalintii Bentakostiga ayaa maskaxdii xertii ka qaaday meesha quduuska ah ee dunida kuna jeediyey tan samada, meesha Ciise ku galay dhiiggiisa qudhiisa, si uu xertiisa ugu shubo faa’iidooyinka kafaaraggudkiisa. Laakiin Yuhuuddu waxaa looga tegay gudcur buuxa. Waxay lumiyeen iftiin kasta oo ay ka heli kari lahaayeen qorshaha badbaadada, welina waxay ku kalsoonaayeen allabaryadoodii iyo qurbaannadoodii aan waxtarka lahayn. Meesha quduuska ah ee samadu waxay beddeshay tii dunida, hase ahaatee iyagu waxba kama ay ogayn isbeddelkaas. Sidaas daraaddeed kama ay faa’iidaysan karin dhexdhexaadinta Masiixa ee meesha quduuska ah.

“Qaar badan ayaa naxdin ku fiiriya jidkii ay Yuhuuddu u mareen diidmada iyo iskutallaabta ku qodiddii Masiixa; oo markay akhriyaan taariikhda xadgudubkii ceebta badnaa ee loo geystay, waxay moodaan inay isaga jecel yihiin, oo aanay isaga u diideen sidii Butros yeelay, ama aanay iskutallaabta ugu qodeen sidii Yuhuuddu yeesheen. Laakiin Ilaaha akhriya quluubta dadka oo dhan ayaa imtixaan geliyey jacaylkaas ay ku andacoonayeen inay Ciise u hayaan. Samada oo dhammu waxay dan qoto dheer leh ku daawanaysay sida loo qaabilay farriintii malaa’igta koowaad. Hase yeeshee qaar badan oo qirtay inay Ciise jecel yihiin, oo ilmada daadiyey markay akhriyeen qisadii iskutallaabta, waxay ku jeesjeeseen warka wanaagsan ee imaatinkiisa. Halkii ay farriinta farxad ku aqbali lahaayeen, waxay ku sheegeen inay tahay khiyaano. Waxay naceen kuwii jeclaa muuqashadiisa, oo kaniisadaha ayay ka xireen. Kuwii diiday farriintii koowaad kama ay faa’iidaysan karin tii labaad; mana ayan ka faa’iidaysan qayladii habeenbadhka, taas oo loogu talagalay inay ku diyaariso inay rumaysad kula galaan Ciise meesha ugu quduusan ee macbudka jannada. Oo markay diideen labadaas farriimood ee hore, waxay sidaas u madoobeeyeen garashadoodii, si aanay iftiin ugu arki karin farriinta malaa’igta saddexaad, taas oo muujinaysa jidka loo maro meesha ugu quduusan. Waxaan arkay in sida Yuhuuddu Ciise iskutallaabta ugu qodeen, sidaas oo kale kaniisadaha magaca uun ahi ay farriimahan iskutallaabta ugu qodeen; sidaas darteedna ma laha aqoon ku saabsan jidka loo maro meesha ugu quduusan, mana ka faa’iidaysan karaan shafecada Ciise ee halkaas

ka socota. Sida Yuhuuddii bixisay allabaryadoodii aan waxtarka lahayn, iyaguna waxay u bixiyaan tukashadooda aan waxtarka lahayn qolka uu Ciise ka baxay; Shayddaankuna, isagoo ku faraxsan khiyaanadaas, wuxuu isu ekaysiiyaa dabeecad diineed, wuxuuna maskaxda Masiixiyiintan qirta magaca uun u jeediyaa xaggiisa, isagoo ku shaqaynaya xooggiisa, calaamadhiisa, iyo yaababkiisa beenta ah, si uu ugu adkeeyo dabinkiisa. Qaar ayuu hal dariiq ku khiyaaneeyaa, qaar kalena mid kale. Wuxuu leeyahay marin-habaabino kala duwan oo loo diyaariyey inay saameeyaan maskaxo kala duwan. Qaar waxay naxdin ku eegaan khiyaano gaar ah, halka ay si diyaar ah mid kale u aqbalaan. Shayddaanku qaar ayuu ku khiyaaneeyaa Ruuxlaawinnimo. Wuxuu kaloo u yimaadaa sidii malaa'ig iftiin ah, oo saamayntiisa ayuu dalka oo dhan ku fidiyaa isaga oo adeegsanaya dib-u-habaynno been ah. Kaniisaduhu way isla weynaayaan, oo waxay u haystaan in Ilaah si yaab leh ugu shaqaynayo iyaga aawadood, halka ay tahay hawsha ruux kale. Kacsanaantu way baabi'i doontaa, oo waxay dunida iyo kaniisaddaba uga tegi doontaa xaalad ka sii liidata tii hore.”

“Waxaan arkay in Ilaah carruur daacad ah ku leeyahay Adventist-yada magac-u-yaalka ah iyo kaniisadaha dhacay; oo ka hor intaan belaayooyinka la shubin, wadaaddo iyo dadba waxaa looga yeedhi doonaa kaniisadaha, iyaguna si farxad leh ayay runta u aqbali doonaan. Shayddaan arrintan wuu og yahay; oo ka hor intaan qaylada weyn ee malaa'igta saddexaad la bixin, wuxuu kiciyaa xamaasad ka dhex dhalata ururradan diineed, si kuwii runta diiday ay ugu maleeyaan in Ilaah iyaga la jiro. Wuxuu rajaynayaa inuu kuwa daacadda ah khiyaaneeyo oo ku hoggaamiyo inay u maleeyaan in Ilaah weli u shaqaynayo kaniisadaha. Laakiin nuurku wuu iftiimi doonaa, oo kuwa daacadda ah oo dhammu way ka bixi doonaan kaniisadaha dhacay, waxayna la safan doonaan hadhaaga.” *Early Writings*, 258–261.